

Meno rezidencijų poveikio tyrimas

Išgryninti meno rezidencijų aspektai:

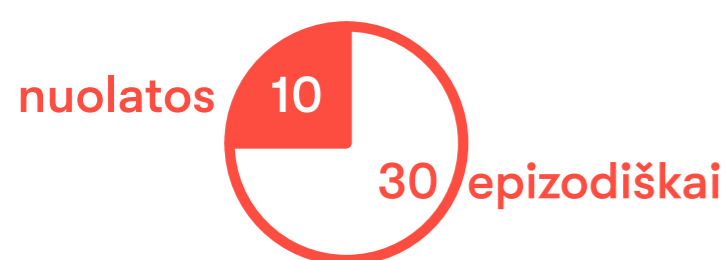
- menininkų mobilumas;
- kūryba kitoje arba virtualioje aplinkoje;
- įtraukimas į vietos kontekstą;
- sąlygų susipažinti su vieta sudarymas;
- galimybės bendradarbiauti su kitais kultūros ir meno kūrėjais suteikimas.

Būtinai rezidencijų kriterijai:

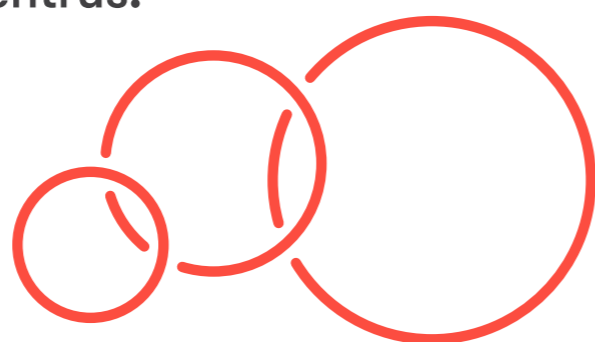

- rezidencijų aprašymas;
- infrastruktūra;
- viešinimas;
- skaidrumas;
- tvarumas.

2015-2020 m. meno rezidencijų veiklą vykdė apie 40 organizacijų.

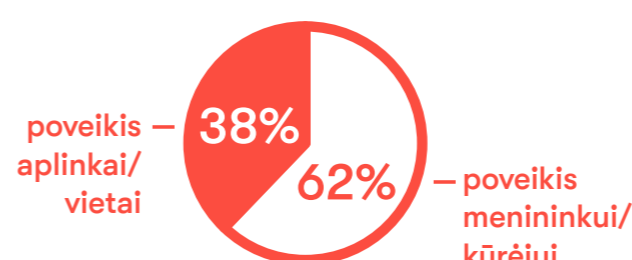

Didžioji dalis rezidencijų savo veiklas įgyvendina aplink tris didžiuosius urbanistinius centrus.

Tokios rezidencijų lokacijos sutampa su socioekonominio gyvybingumo zonomis.

Kūrybinių dirbtuvių dalyvių pasirinkimai išskiriant svarbiausias poveikio sritis:

Poveikio menininkui aspektai yra šie:

- priemonės ir erdvė kurti;
- menininkų įsitinklinimas, telkimosi procesų skatinimas;
- sujungiama vietinė ir globali perspektyva;
- kūrybinė sklaida ir žinomumo gerinimas.

Didžioji dauguma meno rezidencijų atstovų įsitraukia vietos bendruomenę į rezidencijų veiklas

Poveikio aplinkai aspektai yra šie:

- Teigiamas poveikis vietos bendruomenei.
- Prisidėjimas prie vietos vystymosi.

Rekomendacijos

• Tvarumui sustiprinti:

Skatinama permąstyti finansavimo galimybes pradedančioms ir nuolatinėms organizacijoms:

Paruošiamoji programa.

Tikslas naujoms iniciatyvoms susikurti tinkamą startinę poziciją bei užtikrinti kokybišką paslaugų teikimą: susikurti reikiamą minkštąją infrastruktūrą priimti rezidentus, vykdyti kitas meno rezidencijų veiklas.

Nuolatinė programa.

Tikslas užtikrinti nuolat veikiančių meno rezidencijų tęstinę veiklą, vertinant jų pasiekimus ir užsibrėžtus tikslus.

• Menininkų tobulėjimui užtikrinti:

Meno rezidencijos, suteikdamos priemonės ir erdvę kurti, taip pat turėtų užtikrinti asmeninį ir profesinį menininkų tobulėjimą. Norint tai įvertinti, reiktų rinkti duomenis apie rezidentų pasiekimus rezidavimo metu ir po to.

• Išteklių efektyviam naudojimui:

Teikti ypatingą dėmesį rezidencijų minkštosios infrastruktūros tobulinimui bei skirti reikšmingą dalį finansavimo rezidencijų programos administravimui, kuratoriaus ar kito profesionalaus personalo įdarbinimui. Telkiant dėmesį į „minkštąją“ infrastruktūrą, svarbu nepamiršti ir „kietosios“ infrastruktūros palaikymo, kas leistų palaikyti ir pakelti rezidencijų veiklą kokybę.

• Tvariam vietos bendruomenių įtraukimui puoselėti:

Poveikis vietos bendruomenei turėtų būti grįstas dialogu, siekiant sužinoti specifinius vietinių poreikius, siekiant nepakenkti vietai. Bendradarbiavimas su bendruomene turėtų būti ilgalaikis ir nuoseklus.

• Skaidrumo didinimui:

54,5% respondentų teigė neturintys aiškiai aprašytos procedūros apie meno rezidencijos dalyvių atranką.

Meno rezidencijos turi aiškiai pateikti, koks yra atrankos procesas: vertinimo komisija, paraiškų teikimo procesas, menininkų atrankos kriterijai.

• Sąlygų kūrybai gerinimas:

Siekiant ilgalaikio poveikio menininkams, verta orientuotis į jaunus kūrėjus, pavyzdžiui, daugiau bendradarbiauti su universitetais ir akademijomis, taip suteikiant vadinamąjį pirmąjį postūmį karjeros pradžioje. Taip pat užtikrinti kompetentingą kuruojančiųjų personalą, kuris suteiktų ne tik apgyvendinimo paslaugas, bet ir keltų rezidentų kompetencijas ir galimybes.

• Įsitinklinimui skatinti:

Rezidencijų bendradarbiavimas tarpusavyje turi būti skatinamas per tarpvietines programas, labiau patyrusių rezidencijų atstovų teikiamą mentorystę naujesnėms, centralizuotą sklaidą, infrastruktūros, žinių ir kompetencijų mainus, suteikiant galimybę kūrėjams reziduoti keliose Lietuvos rezidencijose.

Stebėseną

Meno rezidencijos, suteikdamos priemonės ir erdvę kurti, taip pat turėtų užtikrinti asmeninį ir profesinį menininkų tobulėjimą. Norint tai įvertinti, reiktų rinkti duomenis apie rezidentų pasiekimus rezidavimo metu ir po to.

Atsisakyti „rezultatyvumo“ kriterijų. Atitinkamai turėtų būti parenkami ir vertinimo kriterijai bei pasiekti rezultatai, kurie neturėtų apsiriboti vien kiekybiniais (meno produktų skaičius, lankytojų skaičius, edukacinių veiklų skaičius ir pan.), bet ir kokybiniais matais: atrankos skaidrumo vertinimas (aiški procedūra, kaip atrankami rezidentai), užmegztos partnerystės, bendruomenės apklausos apie rezidencijų poveikį vietai, apklausos apie rezidentų poreikius ir jų lūkesčių išpildymą, ilgalaikė rezidentų karjeros stebėseną.

Stipendijų programa*

Neišplėtos lietuvių menininkų rezidencinės galimybės: įsitinklinimas, rezidavimas, finansavimas: 2015–2020 m. buvo finansuotos tik 67 stipendijos skirtos menininkams vykdyti rezidencijas.

Turi būti sudarytos sąlygos į Stipendijų programą aplikuoti užsienio menininkams, (pvz. paraiškas turėtų būti galima teikti anglų kalba) taip sulaukiant didesnės sklaidos apie stipendijų programą iš pačių meno rezidencijų. Gausesnis užsienio menininkų rezidavimas Lietuvoje leistų geriau įsitinklini tiek Lietuvoje veikiančioms meno rezidencijoms, tiek Lietuvos menininkams puoselėjant tarptautinius ryšius.

Taip pat Stipendijų programa galėtų būti vykdoma nuolat, kad menininkai galėtų aplikuoti pagal savo realius planus vykdyti meno rezidencijas. Siekiant išvengti nuolatinės programos administravimo kaštų, siūloma sukurti papildomą Stipendijų programą skirtą tik menininkų-kūrėjų mobilumui.